

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

4 Accusare nequit hominem vir turpis honestum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

rendum est, ut si ex ea provincia, ubi lit agitur, vel persona, vel instrumenta possidentur, non amplius quam tres menses indulgan-
tur. Si vero ex continentibus provinciis, sex menses custodiri iustitia
est. In transmarina autem dilatare novem menses computari o-
portet. Iudicantes autem i hac ratione non sibi concessum in-
religiose danda dilatare arbitrium: sed eandem dilatare (si
reum urgentissima ratio flagitaverit, & necessitas desiderata in-
struendum exegerit) non facile amplius quam semel, nec ultra
trahendi aere sistant esse tribuendam. ¶ Et autem dilatio pe-
nitus est deneganda, qui rescriptum ad extraordinarium iudicem
deportaverit. a Illi b autem qui in iudicium vocatur, danda est
ad probanda c precum mendacia, vel profrenda aliqua instru-
menta, vel testes, quoniam instruitus esse non potuit, qui proter-
ssem ad alienum iudicium trahitur. ¶ Cuius d vero ad appel-
lationem, consultationemve a Principe rescriptum fuerit, siue sit
primo iudicio petita dilatio, & ea tributa non sit, siue nec petita
quidem, eam dari cuiquam non licet eadem ratione, qua ne in
iudicio quidem cogitationem Imperialium dilatio tribui solet.
¶ A Iudice procedente dilatare non convenit postulari, etiam
si utriusque parte presente tribuatur, cum non alia, nisi causa
cognata, indulgeri queat, & cogitatio causa non interpellatione plenaria,
sed cogitatione c magis iudice legitime colligatur, ut si forte dilato-
ris petito fuerit improbat, suscepta questio per sententiam iu-
dis dirimatur. ¶ Constitutione septima, in collatione septima.
¶ [Libellum f. vero non alia: alio dirigit, nisi prius & in i-
psium, quem dicitur obnoxium, & in negotio executionem exponat cau-
tionem, si vel intra duos menses litem contestatum, vel omne da-
mnum ei, qui convenitur, contingens restitutum in duplum.] In-
cod. l. conf. 6.

3 pars. [Offeratur g ei, qui vocatur ad iudicium, libel-
lus, & exinde prout sportulis, data fidei iuramento xx. dierum gau-
deat inducitur, quibus deliberet, cedatne, an conveniat; atq; iudi-
cine alium sociari h petat, an recuset eum: nisi ille sit is, quem
ipse alio recusat, iam perierit. Deniq; profecto interrogetur, an
hoc tempus litis transferat, quod non modo i ex ipsius responsio-
ne, sed etiam ex libello subscriptione manifestatur, quatuor in tri-
bus facere debet. Litem ergo contestato contra hoc inducitur k ha-
bita pro nihilo est l.] Ibidem. [¶ Quod m fieri non debet,
nisi alio factu dederit certam promittens quantitatem se datu-
rum, si litem non conqueatur, cui excepti non vincat causam.
Si igitur post tempus a se constitutum intra decem dies res pre-
sente non occurrat, dimittatur res exalto eo quod promissum est:
& si quid circa litem plus impendisse cum taxatione iudice
iuraverit. Exceptio n. fori 2. dilatoria est, atque ideo in
iudicio liti debet opponi, & probari. Peremptoria o autem
exceptiones, seu praescriptiones longi temporis, sufficit in initio
liti contestari.]

1. ¶ Iudicantes autem] In codice Iustiniani legitur. Quod
ita constitutum iudicantes sentire debebunt, ut in hac ra-
tione, &c.

2. ¶ Exceptio fori] Postrema hae pars abest à plerif-
que vetustis exemplaribus. In uno autem est in margine,
cum hoc titulo, glossa Ioannis. Eadem autem verba legun-
tur infra ead. q. 6. c. si quis Episcoporum. 5. exceptio.
& ibi sunt in omnibus antiquis
codicibus.

a al. reportaverit. b Ibidem leges, sed mutata est verbo-
rum series. c improbanda] orig. d Leges, mutatu qui-
busdam vocibus. e al. confidente. f Cod. de liti contestat.
auth. libellum. g Cod. de liti contestat. auth. offeratur. h Iu-
stinianus antecessor novella 12. c. 3. i al. max. k privilegium.]
orig. l al. ducenda est.] orig. m Cod. de dilatoriis, au-
them. quod fori. n Ex Cod. de excep. l. ult. & l. 5. o Infra
ea. quest. 6. cap. si quis Episcoporum. Supra 2. quest. 7. cap. alieni. ex
Dionysio.

QUESTIO IV.

Quid verum infames, & non legitime convulsi ad accu-
sationem admitti non debeant, & qui generaliter ad ac-
cusationem removenda sint, multorum iudicantium de-
ret.

C. I. ¶ Infames, eos qui post bono fame, accu-
sare non possunt.
Aut enim Iginus Papa, epist. 2.

Alieni a erroris societatem b sectantem, vel i fa-
dis iustionibus inobedientem suscipere non possunt,
nec impetere recte credentes, vel sanctorum Patrum
iustionibus obtemperantes permittimus c, quia iustis &
deales & infideles magna debet esse discretio.

C. II. ¶ Qui legem suam sponte transgressi eduxerit,
ante suam reverentiam recte agmen-
tes accusare non pos-
sunt.

Item Amclietus Papa in prima decretali.

Beatus d praedecessor noster Clemens, vir Aposto-
licus, & spiritus Dei plenus, una cum reliquis iustis
collegis suis statuit, dicens. Accusandi, & testificandi
licentia denegatur his, qui Christianam religionem ad
minimis dignitatem, & suae fidei suscipi non possunt,
aut regulariter prohibita neglexerint. Transgressi
enim sponte legis suae, eiusque violatores, & recedentes
apostatae nominantur. Omnis enim apostata relictus
& ante reverentiam suam, non in accusatione recte agmen-
tes, aut testimonio suscipiendus est.

C. III. ¶ A suo proposito discedentes sunt
infames.

Item Pius Papa, epist. 1.

Si e quis f vero à suo proposito retrorsum trans-
gressus fuerit, infamis efficitur. Reprobatur ergo mag-
is eorum redargutiones, qui in recta fide suscipi non
des autem, & converfati primum scrutantur, sunt excep-
di, & non prius.

C. IV. ¶ Inestusus & non legitime convulsi, in-
credentes & legitime convulsi accusare
non possunt.

Item Calixtus Papa ad Episcopos Galliae, epist. 1.
cap. 4.

Confangueorum h conjunctiones, nec legiti-
me sunt, nec manere possunt, sed sunt repellendae
infra cap. ¶ Quisquis ergo non legitime convulsi
vel abque dotali titulo, ac benedictione sacerdotum
stat copulatus, sacerdotes, vel legitime conjunctione
nari, vel in eos testificari minime potest, quoniam
inceffi macula pollutus, infamis est, & accusare
& infames efficiuntur, sed etiam omnes eius consensum
ctos non permittitur. Non solum ergo hi consensum
fieri censemus. Hos ergo leges fculi interdicimus,
nos misericordia praevincit sub infamitate nota ad per-
tiam recipimus.

C. V. ¶ Qui sunt recipiendi in accu-
satione.
Item in eadem epistola.

Conspiratores i in nullius accusatione sunt
cap. 1.

a Iulianus in rescripto ad Orient. cap. 17. Polyb. l. 1. tit. 17.
c. 16. & l. 1. c. 9. Pamm. l. 4. c. 70. & 88. b al. fectum a suscipi
al. societate maculatum, vel à sua. c al. permittimus.]
d Anst. 2. 09. Pamm. l. 4. c. 80. e Anst. l. 1. c. 4. f al. a
à suo vero proposito. g al. demum. h Boreth. l. 7. c. 1.
c. 23. i Ivo p. 6. c. 564.

piendi, nec eorum vel anathematizatorum vox ullum nocere, vel accusare potest.

C. VI. § De eodem. Item Stephanus Papa, epist. 2.

N ullus b anathematizatorum e suscipiatur, nec a quoquam credatur, quæ ab eis dicuntur, vel confitentur. Eos a dico anathematizatos esse, quos Episcopi suis scriptis anathematizaverunt, aut eorum statuta anathematizant.

C. VII. § Anathematizati quæ fideles accusare non possunt. Item Fabianus Papa, epist. 1. ad ecclesie ministros.

M nes e, quos sanctorum Patrum statuta tam præteritis quam futuris temporibus anathematizant, submovemus, & ab omni accusatione fidelium alienamus.

C. VIII. § Clericus, qui Episcopum accusavit, infamatus est. Item Stephanus Papa, epist. 2. c. 1.

C lericus vero, qui Episcopum suum accusaverit, aut ei infamator extiterit, non est recipiendus, quia infamis effectus est, & a gradu debet recedere, ac curiæ traditur servitutus.

C. IX. § Infames et exales sunt, qui Episcopos persequuntur. Item Alexander Papa, epist. 1. cap. 1.

H i s qui Episcopos suos i persequuntur, & amovere i nuntiarunt contra Apostolicam auctoritatem, etsi a morte prohibentur, dicente Domino * [Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat,] perpetua tamen notantur infamia, & exilio digni judicantur finitimo, de quibus a temporibus Apostolorum, & infra ista seculum, atque decreta habemus, quibus eorum accusandi Episcopos, vel testificandi in eos vocem obtinimus, quoniam non humanis, sed divinis actibus mortuos esse scimus.

¶ Quos] Vix ista abest a scriptis, manuscriptis & originali, sed ab ejusdem non est facta.

C. X. § Detractores, & inimicorum auctores Episcopos non accusant. Item Zepherinus Papa, epist. 1. ad Episcopos Sicilia.

E tractores g (qui divina auctoritate tradidit sunt), & auctores b inimicorum ab episcopali submovemus accusatione, vel testimonio.

C. XI. § Infamii vel sacrilegi religiofam Christianum accusare non possunt. Item Eutychianus Papa, ad Episcopos Sicilia.

N ulli i unquam infamii atque sacrilego de quocumque negotio liceat adversus religiosum Christianum, (quomvis summis, servilibusque persona sit) testimonium dicere, nec de qualibet re, actione, vel inscriptione Christianum impetere.

¶ Notandum vero quod aliud sit excommunicatio, & aliud anathematizatio.

C. XII. § Aliud est excommunicatio, aliud anathematizatio. Unde Ioannes Papa VIII. scribit eidem Episcopo.

E xcommunicatio e uxorem bosoris noveris non solum communicatione, quæ a fraterna societate separatur, sed etiam anathemate, quod ab ipso Christi corpore (quod est ecclesia) recidit, crebro percussam esse.

¶ Epistola hæc Ioannis VIII. non est inventa. Verum Nicolai I. in concilio a se Roma habito, de Merensi synodo penitus oblianda, cap. ultimum, narrat hanc Engeltradam bis a se

a allatere. b Pam. l. 4. c. 71. al. anathema.] orig. d. al. eos quoque dico.] orig. e. Anf. l. 3. c. 16. Poly. l. 1. tit. 1. f. Anf. l. 3. c. 29. g. Eged. 39. h. Anf. l. 3. c. 31. Ivo par. 5. c. 241. h. al. aliter. i. Anf. l. 3. c. 25. Burch. l. 6. c. 11. Ivo p. 6. c. 233. Pam. lib. 4. c. 2. k. n. quædam Episcoporum Ivo p. 14. c. 51.

uisse anathemate percussam. Cujus mulieris flagitia, ob quæ iussit hanc panam tui, referi Regino lib. 2. Chroniconum. Po- tuit autem tempore Ioannis octavi vivere hæc famina, quoniam Hadrianus II. qui inter Nicolaum I. & Ioan. VIII. intercessit, quantum sui Pontificatus amon non implevit. Unde datur intelligi, quod anathemate cari intelligendi sunt non simpliciter a fraterna societate, sed etiam a corpore Christi (quod est ecclesia) omnino separati.

QVÆSTIO V.

Q uod vero testes de domo accusatorum producendi non sint, & quod vox inimicorum non sit audienda, multorum autoritatibus probatur.

C. I. § Consanguinei & familiares adversus extraneos testimonium non dicant. Atque enim Calixtus Papa, epist. 2. ad Episcopos Gallia.

C onfangvinei a accusatoris b adversus extraneos testimonium non dicant, nec familiares, vel de domo prodeutes: sed si voluerint, & invicem confentent, inter se parentes tantummodo testificentur, & non in alios.

C. II. § Nuper inimici, accusatores vel testes esse non possunt. Item Anacleus Papa, epist. 3. c. 4.

A ccusatores e & testes esse non possunt, qui ante hæstemum diem, aut nudius tertius inimici fuerunt, ne irati nocere cupiant, vel læsi ulcisci velint. Inoffensus igitur accusatorum & testium affectus querendus est, & non suspectus.

C. III. § De eodem. Item Symmachus Papa, in quinta synodo Romana sub ipso habita.

A ccusatoribus d vero inimicis, vel de inimici domo prodeutibus, vel qui cum inimicis immortantur, aut suspecti sunt, non credatur, ne irati nocere cupiant, ne læsi ulcisci se velint. ¶ Si quis hæc, quæ hodie in hac sancta synodo prohibita sunt, infringere præsumpserit, aut voluntarie transgredi tentaverit, si clericus est, gradu proprio penitus careat: si verò monachus, aut laicus fuerit, communione privetur: & si non emendaverit vitium, anathemate feriatur. Secretas verò infidias, vel manifestas pontificibus a quibuscunque illatas, vel ea, quæ huius sanctæ synodi sententia completitur, si quis ad ecclesie pertulerit notitiam, potitur honore: & hi, qui adversa eis moliantur (sicut a sanctis Patribus dudum statutum est, & hodie synodali, & Apostolica auctoritate firmatum) penitus adiciantur, & exilio (suis omnibus sublati) perpetuo tradantur.

C. IV. § Qui non possunt esse accusatores, vel testes. Item Pontianus papa & universali ecclesie Episcopus epist. 2. omnibus Christianis.

S uspectos e, aut inimicos, aut facile litigantes, & eos qui non sunt bonæ conversationis, aut quorum vita est accusabilis, & qui rectam non tenent & docent fidem, accusatores esse & testes, & antecessores nostri Apostoli i prohibuerunt, & nos eorum auctoritate submovemus, atque futuris temporibus excludimus.

¶ Apostoli] Sic est emendatum ex Vaticanis ediculis. Antea enim legebatur, Apostoli. originale autem impressum sua habet, & antecessores nostri Apostolica repulerunt auctoritate, & nos submovemus, atque futuris, &c.

¶ Antecessores] Sic est emendatum ex Vaticanis ediculis. Antea enim legebatur, Antecessores. originale autem impressum sua habet, & antecessores nostri Apostolica repulerunt auctoritate, & nos submovemus, atque futuris, &c.

a Anfelmus l. 3. c. 52. Poly. l. 1. tit. 1. b accusatores.] orig. c. Burc. l. 1. c. 171. Ivo p. 5. c. 279. Pam. l. 4. c. 85. d. Ambros. Syagrius epist. 64. Anf. l. 3. c. 13. Burch. l. 1. c. 152. Ivo p. 5. c. 239. Pam. l. 3. c. 14. e. supr. 2. q. 7. c. querendum. Poly. ibid. Anfelmus l. 3. c. 16.